

Østbroens forslag til budget 2025-2028

Forslag til budget 2025-2028 - i overskrifter

Vi har her valgt at fremhæve nogle af de vigtige elementer i Østbroens forslag til budget 2025-2028 for Randers Kommune:

- Vi gennemfører ikke de foreslåede besparelser på specialskoler (63,8 mio kr) og alment skoler (85,9 mio. kr)
- Vi gennemfører ikke de foreslåede nedskæringer af normeringer i daginstitutioner (41,1 mio. kr), og vi lukker ikke Vorup Børne- og Ungdomshus (8,3 mio. kr)
- Vi foreslår kraftige besparelser på og omorganisering af Randers Kommunes administration (185,5 mio kr)
- Vi opretholder finansiering af Hospice Randers i hele budgetperioden (21,2 mio. kr), afviser takststigninger på klippekort til ældre (6,4 mio. kr), afviser indførsel af ”sov med strømperne på” (2,1 mio. kr), afviser reduktion i klippeport fra 30min/uge til 15 min/uge (12,5 mio. kr) samt afviser en række andre foreslåede besparelser på ældreområdet.
- Vi løfter Socialområdet med i alt 258,4 mio. kr for at imødegå forventede store stigninger i udgifterne til særligt dyre enkeltsager
- Vi gennemfører kun 10% besparelser på ungdomsskolerne, i stedet for de 50% som forvaltningen havde lagt op til (32,2 mio. kr)
- Vi afsætter ekstra midler til anlægspuljerne for veje (20,0 mio. kr) og bygninger (36,5 mio. kr)
- Vi afsætter 37,0 mio. kr til at gennemføre de foreslåede forbedringer af beredskabet for Randers Kommune
- Vi foreslår en reduktion i antal af politiske udvalg – fra de nuværende 10+1 udvalg til 5 udvalg, der matcher den overordnede organisation af forvaltningen (8,1 mio. kr).
- Vi afsætter i et varigt løft 3 mio. kr. årligt til sundhedsplejen, i alt 12 mio. kr, samt undlader at gennemføre en række besparelser, som forvaltningen har foreslået indenfor sundhedsområdet
- Vi øger driftstilskuddet til Randers Idrætshaller / Arena Randers med 16,4 mio. kr, samt afsætter midler til ny hybridbane på Randers Stadion (6,5 mio. kr, men brugerfinansieret over 10 år)
- Vi afsætter 8,0 mio. kr. til at udvikle Midtby shopping infrastruktur, 3,7 mio. kr. til naturgenopretning og 8,7 mio. kr. til områdefornyelse i landdistrikter
- Vi overholder de primære økonomiske styringsmål
- Vi overholder det sekundære økonomiske styringsmål om mindst +100 mio kr på den ikke-disponerede kassebeholdning i 2028 (i modsætning til de minus 247 mio kr, der er i forslaget fra budgetforligspartierne)
- Vi eliminerer opsparingen til Klimabroen og fjerner alle afsatte midler til Flodbyen, herunder deponerede midler til p-hus på Brotoften

Baggrunden for budget 2025-2028

Randers Kommune står i en meget alvorlig økonomisk situation. Eksterne faktorer er en del af forklaringen, men selvpåførte konsekvenser fra tidligere budgetter er også en væsentlig del af forklaringen – og fra Østbroens side mener vi, at den alvorlige situation kalder på, at man evaluerer konsekvensen af tidligere budgetter.

I gennem de seneste 6 år har borgmesteren sammen med budgetforligspartierne fremlagt budgetter, der ikke overholdt de økonomiske styringsmål, som man selv har vedtaget i Randers Byråd. Man har i mange tilfælde "fundet midler" til at finansiere langsigtede tiltag i et år eller to, men undladt at afsætte midler for de fulde 4-årige budgetperioder. Med Nordic Waste katastrofen er kommunens likviditet kommet under pres, og nu ser vi så konsekvenserne af at kasserne er næsten tomme.

Når kendte forhold, såsom ændringer i udviklingen af folketal og indtægter fra udligning og skatter — kunne der med basisbudgettet fra forvaltningen konstateres en ubalance kommunens økonomi på gennemsnitligt 125 mio. kr. årligt i budgetperioden 2025-2028. Hertil kommer den opbyggede gæld på socialområdet, som ved udgangen af 2024 forventes at være på 182,5 mio. kr, samt udgifter til Nordic Waste.

Der har i år tillige været flere ubalancer på drift som ligeledes er indarbejdet i dette års budget, altså "skal" opgaver, såsom Arena Randers, pasning af grønne områder og beredskabet for Randers Kommune. Specielt finder Østbroen det absolut nødvendigt at prioritere og afsætte midler til de nødvendige forbedringer, som beredskabet har peget på i analysen af behovet for Randers Kommune som den ser ud i dag.

Udgangspunktet for dette års budget for kommunens udgifter er foretaget med afsæt i de forslag, som forvaltningen har lavet som en del af det samlede budgetmateriale. Østbroen har gennemgået hver eneste spareforslag og lavet de nødvendige prioriteringer og tilpasninger, der skal rette op på den dårlige økonomi, både på den korte og lange bane.

Med Østbroens budgetforslag for 2025-2028 gennemføres de nødvendige beslutninger for at genoprette økonomien både på den korte bane og den lange bane og ved at prioritere "skal" opgaver frem for "kan" opgaver.

I Østbroen har vi valgt at droppe Klimabroen og den såkaldte Klimabro opsparing. Vi prioriterer heller ikke yderligere midler til rammen for Flodbyen, ligesom vi ikke finder det nødvendigt med en kommunal garanti til et p-hus på Brotoften. Vi har valgt ikke at prioritere ansøgning og finansiering af DM i Skills og flere andre aktiviteter og projekter, som vi ikke finder er nødvendige i den økonomiske krise, som kommunen står i.

Med kommunens annoncerede årlige besparelse på 125 mio. kr. årligt, har derfor som udgangspunktet forud for de politiske forhandlinger om budget 2025-2028, derfor været særdeles vanskelige.

I Østbroens budgetforslag fra tidligere år kunne vi eftergive gælden på socialområdet, men vi har desværre måttet konstatere, at det med de aktuelle økonomiske udfordringer har været umuligt i budgettet. Gælden forventes jf. forslag fra forvaltningen eftergivet ved overskud på årsregnskaberne fremadrettet, eller når likviditeten er til det.

Østbroen har ligesom ved forrige budgetlægninger haft som mål, at vores budgetforslag overholder de politisk vedtagne økonomiske styringsmål på drift og på ikke-disponerede kassebeholdning på 100 mio. kr. i sidste overslagsår – hvilket vi har overholdt.

Reduktion af Kommunens udgifter anlæg

Vi følger direktionens forslag til reduktioner på anlæg – disse gennemføres som beskrevet i budgetforslaget, dog med den ændring af tunnel under Århusvej fortsat er gældende jfr. ”de ufravigelige kvalitetskrav” for Flodbyen.

Efter reduktion af kommunens anlægsbudget er der fortsat på det skattefinansierede område afsat i alt ca. 559 mio. kr. til anlæg i basisbudgettet + de af Østbroens indarbejdede anlægsinvesteringer.

Vi følger ligeledes den beskrevne 10-årige investeringsplan, dog minus Klimabro opsparing samt afsatte midler til rammen Flodbyen

Jordforsynings budgettet fastholdes, selvom det er urealistisk på både indtægtsside og udgiftsside, men da det er skal være ”hvil i sig selv” så vil ændringer ikke slå igennem.

Skole og uddannelse

Almenskolen/specialskoler/specialskoletilbud

Østbroen har, ligesom ved tidligere budgetter, haft fokus på at skabe ro på struktur og finansiering af både specialskoleområdet og almenskoleområdet.

Vi har et grundlæggende ønske om og fokus på at adskille økonomien mellem almenområdet og specialskoletilbud, således at de ikke indbyrdes spilles ud imod hinanden i økonomiske prioriteringer.

Målet er kvalitet i - og ambitioner for - uddannelse til alle, uanset udfordringer eller ej, således at indsatser sker i forhold til det enkelte barns behov: Barnets tarv før økonomi.

Budgetter skal fastholdes på minimum på 2024 tildelte niveau og skal ikke beskæres i hele budgetperioden, bortset fra de almindelige demografireguleringer.

Fjernelse af besparelse: Faglig Økonomisk handleplan på specialskoleområdet

Østbroen har fjernet forvaltningens spareforslag på i alt kr. 63,8 mio. kr.

Fjernelse af besparelse: Ungdomsskolekørsel bustrafik

Østbroen fastholder ungdomsskole buskørsel på Kr. 1,75 mio. kr. for at sikre at vores unge har mulighed for at komme til og fra hjem til ungdomsskoletilbud.

Rammebesparelse Ungdomsskolen:

Østbroen finder midler til at sikre den fortsat eksisterende struktur med ungdomsskoletilbud i de større landdistrikter og i Randers by, ved at reducere den af forvaltningen besparede reduktion på 50% til at en ”kun” besparelse på 10%

Ungdomsskolen finder selv de ændringer af tilbud som besparelsen medfører.

Skolefællesskaber gennemføres ikke:

I Østbroen har vi fjernet alle de annoncerede budgetforslagsbesparelser på i alt. 54,1 mio. Kr. til ”skole fællesskaber”, da vi reelt ser det som skolelukninger eller sammenlægninger, og at vi ikke kan se den annoncerede besparelse på specialskolerne og deraf en større inklusion af elever med særlige behov for en

acceptabel vej at gå.

Rammebesparelser på almene folkeskoler gennemføres ikke:

I Østbroen har vi købt de annoncerede rammebesparelser ud på i alt. 31,8 mio. Kr. da vi mener at skolerne har brug for ro og et budget de kan regne med nu og i de næste mange år frem.

Lukning af Vorup Børne og Ungdomshus gennemføres ikke:

I Østbroen har vi fjernet besparelsen på lukningen af Vorup børne- og ungdomshus i alt kr. 8,3 mio. kr.

Fastholdelse af 2 lærer ordninger:

I Østbroen fastholder vi i hele budgetperioden 2 lærerordninger i folkeskolen på i alt. 9,35 mio. kr.

Sorggrupper:

Vi ønsker at viderefører tilbuddet med sorggrupper i alt. Kr. 0,3 mio. kr.

Fjernelse af sparekrav på færre visitationer til specialundervisning:

I Østbroen ønsker vi ikke at gøre det svære, at blive visiteret til et specialskoletilbud og fastholder derfor at afsætte i alt. 3,0 mio. kr. til indsatsen

Lukning af svømmehal

Østbroen finder det helt uacceptabelt at lukke en svømmehal på Rismølleskolen, når kapaciteten af vores svømmehaller i øvrigt er udfordret. Vi vil når der igen er mulighed for det økonomisk udbygge svømmehallen med kønsopdelt baderum, således at svømmehallen kan udnyttes optimalt. Derfor har vi valgt at forslaget ikke gennemføres. I alt kr. 1,61 mio. kr.

Social og Beskæftigelsesområdet

Socialområdet – budgetløft (69,3 mio kr. i 2025 faldende til 61,8 mio kr. i 2028 og frem)

De udarbejdede handleplaner (Fingerplan/SØP) – senest suppleret med socialområdets 'budget i balanceforslag fremsendt i forbindelse med budgetforslaget – kan kun afbøde noget af udgiftsudviklingen på området.

Til dækning af den økonomiske ubalance, som er opgjort på socialområdet (efter indregning af effekten af egne besparelser-/omprioriteringsforslag), vil Østbroen at løfte socialområdets budget med 69,3 mio. kr. i 2025, 64,4 mio. kr. i 2026, 62,9 mio. kr. i 2027 og 61,8 mio. kr. i 2028 og frem. I Østbroen ønsker vi, at arbejdet med de allerede besluttede handleplaner (Fingerplanen/SØP) skal videreføres – herunder arbejdet med socialområdets boligplan, der skal sikre flere interne pladser i kommunen og mindske behovet for køb af blandt andet dyre private botilbud.

Opbygget gæld på 182,5 mio. kr. til kommunekassen grundet mange års ubalance på Socialområdet:

Jævnfør mail af 19.9.2024 fra Kommunaldirektøren og henvisning til budgetopfølgningen, som blev behandlet i byrådet d 23.9-2024 sag nr. 386, forventes socialområdets gæld ved udgangen af 2024 at være 182,5 mio. kr.

I Østbroen er vi meget opmærksom på den stigende gæld til kommunekassen fra Socialudvalgsområdet, og vi kan desværre ikke, som i de to forudgående budgetter, eftergive den stigende gæld, grundet de økonomiske udfordringer. Vi må derfor, modvilligt, acceptere en genopretning efter forvaltningens beskrevne gældsafvikling i forbindelse med kommende årsregnskaber.

Jf. mail af 19.9.2024 fra Kommunaldirektøren skrives følgende: Afvikling af gælden er ikke en del genopretningsplanen for socialområdets økonomi. Her og nu er fokus på at få et budget i balance for socialområdet, så der ikke oparbejdes yderligere gæld i årene frem. I forbindelse med vedtagelsen af budget 2024-2027 besluttede byrådet, at der som beskrevet i det fremsendte budgetmateriale (sidste års budgetmateriale) fremadrettet tages stilling til mulighederne for nedskrivning af socialområdets oparbejdede gæld i forbindelse med årsregnskabet.

For så vidt angår socialområdets gæld, er der tale om midler der allerede er brugt.

SAM- Foreningen – Permanent finansiering (775.000 kr. i 2025 og frem)

Omsorgsområdet

For Østbroen er omsorgsområdet enormt vigtigt. Området omfatter service til de mennesker, som har været med til at bygge vores velfærdssamfund op, og som har brug for en værdig, omsorgsfuld og tryk alderdom. Derfor har Østbroen fjernet mange besparelser, som ellers var foreslået på omsorgsområdet, herunder:

Fjernelse af takst regulering på pensionistkort til kollektiv trafik i alt 6,4 mio. kr.

Fjernelse af besparelser på rengøring til 4 ugers rengøring fra det p.t. allerede besluttede 3 uger, da manglende rengøring kan have negativ indflydelse på helbred og værdighed i borgerens eget hjem. I alt kr. 9,5 mio. kr.

Vi fjerner også endnu en prisstigning for madservice og kostpakker 5,625 mio. kr.

Budgettilpasning til visitationen fjernes, således at der ikke opstår ventetid på en visitation på ydelser til vores ældre borgere. I alt kr. 2 mio. kr.

Fjernelse af nedskæring i klippekortordning fra 30 min til 15 min. I alt kr. 12.468 mio. kr.

Hospice Randers: (5,3 mio kr/år i 2025 og frem)

I Østbroen er vi klar over at vi har et unikt tilbud i et kommunalt Hospice (efter sigende det eneste kommunalt ejet i DK) men vi ønsker ikke at Hospice Randers skal nedlægges og derfor har vi afsat de nødvendige midler til en videreførelse af Hospice Randers i hele budgetperioden. I alt kr. 21,2 mio. kr. Vi ønsker at borgerne i landets 6. største by skal have muligheden for en sidste værdig rejse i rolige og trygge omgivelser.

Kommunen kan forhandle en overtagelse med Region Midt, men indtil det sker, sikre vi at de nødvendige midler.

”Sov med strømperne på”

I Østbroen har vi fjernet besparelserne på ”sov med strømperne på”, da vi mener at det ikke overholder de sundhedsfaglige anbefalinger, og vi vil holde budgetforligspartierne ansvarlige for at indføre en sådan besparelse i deres budgetforslag.

Sundhed, kultur og fritid

Styrket sundhedspleje (3,0 mio. kr. i 2025- og frem):

I Østbroens budgetforslag har vi fjernet mange besparelser på sundhedsplejen, og har i stedet lavet et varigt løft til sundhedsplejen, som de selv kan administrere deres indsatser.

Det er så vigtigt at nybagte forældre og småbørn får den bedste start på livet, og her spiller sundhedsplejen en kæmpe indsats.

Pulje til Sundhedsfremme: (4,67 mio. kr. i 2026 og frem)

Østbroen finder det vigtigt at afsætte midler til en pulje til initiativer for at fremme sundheden i Kommunen.

Videreførelse af Familieiværksættere/PREP (5,3 mio. kr. i 2026 og frem)

Pleje af idrætsanlæg – fastholdelse af niveau (1,2 mio. kr. årligt i 2025 og frem)

Grundet forventede prisstigninger på drift og vedligehold af bane, grønne områder mv. har det vist sig nødvendigt at hæve budgettet for at fastholde det nuværende serviceniveau.

Derfor afsætter et varigt løft på 1,2 mio. kr. årligt fra 2025 og frem på driftsbudgettet under Sundheds-, idræts- og kulturudvalget til drift og vedligehold af baner, grønne områder mv.

Etablering af hybridbane på Randers Stadion (6,5 mio. kr. i 2025 finansieret af indtægter i 10 år)

Græstæppet på Randers Stadion er slidt ned og trænger til en udskiftning.

Østbroen ønsker at imødekomme Randers FC ønske om at etablere en hybridbane på Randers Stadion. Aftalen forudsættes indgået i en aftale med Randers FC om, at Randers Kommune etablerer og betaler hybridbanen som en driftsfinansieret anlægsinvestering (som beskrevet af forvaltningen i det fremsendte budgetmateriale).

Modellen indebærer, at Randers FC over 10 år betaler 1/10 af etableringsudgiften via den årlige stadionleje, hvilket gør investeringen økonomisk neutral og udelukkende indebærer en likviditetsforskydning for kommunen.

Efter færdiggørelse af banen overdrager Randers Kommune drift og vedligeholdelsesforpligtelsen til Randers FC, som fremover selv kan vælge niveauet for banevedligeholdelse og pleje.

Ved overdragelsen af drift og vedligehold godtgøres Randers FC den udgift som Randers Kommune har haft til drift og vedligeholdelse som et gennemsnit for de seneste 3 år. Dette beløb fratrækkes stadionlejen.

Den forudsatte udgift til etablering af hybridbanen på 6,5 mio. kr. i 2025 indarbejdes på den baggrund i budgettet, idet finansieringen i form af øgede indtægter fra stadionleje på 0,65 mio. kr. årligt (i 10 år).

De nærmere rammer omkring Randers Kommunes muligheder for at benytte hybridbanen på Randers Stadion til f.eks. Schæferhunde VM, ungdomslandskampe mv. forudsættes fastlagt nærmere som en del af aftalen mellem kommunen og Randers FC.

Randers idrætshaller – øget tilskud (4,1 mio. kr. i 2025 og frem)

Randers Idrætshaller er økonomisk udfordret. I forlængelse af sidste års budgetvedtagelse er der udarbejdet en analyse, der viser at der er en årlig underfinansiering af Randers Idrætshaller på 4,1 mio.kr. de kommende år.

Østbroen er enige i at Randers Idrætshaller har brug for et yderligere tilskud for at skabe den nødvendige økonomiske balance mellem indtægter og udgifter og for at sikre Arena Randers' fremtid som både hjemsted for store begivenheder af særligt sportslig men også kulturel karakter.

Østbroen har ligeledes fokus på det efterslæb der er på vedligeholdelse af Arena Randers bygninger og enige om at der skal findes løsninger på at sikre vedligeholdelse af disse.

Udbyhavn havn (260.000 kr. i 2025 og frem)

I Østbroen finder vi det vigtigt, at der afsættes midler til en regional udviklingsplan med fokus på turisme, samt midler til en ny lokalplan der mere end den eksisterende favner områdets udviklingsmuligheder.

Miljø og Teknik

Beredskab - dimensionering (4,7 mio. kr. i 2025 og 11,5 mio. kr. i 2026 og frem)

Randers Kommune vokser og udvikler sig - og særligt Randers by er vokset igennem mange år. Nye høje bygninger er kommet til, nye komplekse bygningsværker er etableret og virksomhedernes produktionsanlæg er blevet mere avancerede.

Samtidigt er beredskabets ressourcer ikke ændret i mange år. Det udfordrer beredskabet, og afsætter derfor midler til en fremtidsikring af beredskabet i Randers Kommune.

Men opgaven er stor, og det vil komme til at tage tid at sikre et beredskab, der fuldt ud er dimensioneret til de risici, der kan konstateres både nu og på sigt.

Østbroen er opmærksomme på, at de reserverede midler ikke fuldt ud dækker de identificerede behov – herunder behovet for en ny brandstation.

Østbroen afsætter derfor formidler til en analyse af placeringsmuligheder for en ny brandstation i den sydlige del af Randers by. I analysen af placeringsmuligheder ønsker Østbroen, at det samtidig vurderes, hvorvidt der kan opnås positive synergier ved en eventuel samplacering.

Almene boliger – Fastholdelse af grundkapitalmidler (7,0 mio. kr. årligt i 2026 og frem)

En attraktiv by har et udbud af boliger, der matcher borgernes behov. De almene boliger spiller i den sammenhæng en vigtig brik i et varieret boligudbud. Randers Kommune har sammenlagt knap 9.000 almene boliger.

I Østbroen finder vi det vigtigt at fortsætte den fulde finansiering til grundkapitaltilskud til almene boligforeninger i modsætning af budgetforligspartierne, der fjerner samlet 21 mio. kr. i budgetperioden, svarende til nybygger for 210 mio. kr. da grundkapitalen udgør 10% af den samlede anlægssum.

I Østbroen ønsker vi i stedet at boligselskaberne investerer i udviklingen af Randers Kommune, og at disse grundkapitalmidler reserveres til at vores almene boligforeninger, tager et ansvar, og sikre, at vi har boliger til en voksende seniorbefolkning og derfor løfter opgaven med bygning af ældreboliger, seniorboliger og senior bofællesskaber.

Bygningsvedligehold – varigt løft af anlægspulje (3,0 mio. kr. i 2025, 7,5 mio. kr. i 2026, 11,0 mio. kr. i 2027 og 15,0 mio kr. i 2028)

Det samlede mål er, at der sker en gradvis opbygning af efterslæbet, således at man når op på det fulde beløb på om 8 år. (2032)

Der er i dag et efterslæb på den samlede bygningsvedligeholdelse på over 300 mio. kr., hvilket medfører øget behov for nødvendig genopretning.

I den 10-årige investeringsplan på anlægsområdet er der fastlagt en gradvis forøgelse af budgettet til bygningsvedligehold fra 2024 til 2028 og frem. Fra og med 2028 udgør budgettet 60,7 mio. kr. I budget 2024-2027 blev der givet et ekstra løft til bygningsvedligehold i 2024-2025.

Vejvedligeholdelse – varigt løft af anlægspulje (2,0 mio. kr. i 2025, 4,0 mio. kr. i 2026, 6,0 mio. kr. i 2027 og 8 mio. kr. i 2028)

Det samlede mål er at der sker en gradvis opbygning af efterslæbet, således at man når op på det fulde beløb på om 6 år. (2030)

Der er i dag et efterslæb på den samlede vejvedligeholdelse på over 125 mio. kr., hvilket medfører øget behov for nødvendig genopretning. Alene i 2024 er vejkapitalen faldet med 16 mio. kr.

Midtby Shopping infrastruktur pulje: (2,0 mio. kr. i 2025 og frem)

Midtbyen med gågader er meget mere end butikker og caféer. Det er byens hjerte, og en svækket midtby efterlader byens borgere med en dårligere livskvalitet.

Der er behov for nytænkning af gågaden og dens butikker.

Byerne – og dermed gågaderne - konkurrerer dels med detailhandlen uden for bymidten, dels med nabobyernes gågader. Det faktum, at afstand ikke længere betyder noget hverken fysisk eller online, har hævet konkurrencen til helt nye dimensioner.

Vi står midt i en forandring, der sætter fokus på hastigheden, hvormed man er i stand til at træffe de nødvendige beslutninger. Der er ikke blot behov for mere *wauw* på gågaden. Der er også behov for mere beslutsomhed og handlekraft, når det gælder om at formulere en fremadrettet vision for midtbyen.

Gågaden er et billede af byens "puls" og bør derfor have opmærksomhed.

I Østbroen ønsker vi at investere i byens udvikling i større grad, end tilfældet er i dag, være parat til at investere i midtbyens gågader, hvilket bl.a. sker ved at erkende, at det er nødvendigt at koncentrere detailhandelen i og omkring byens midtpunkt og ikke som i dag rundtom i mange forskellige gader, hvor der tilfældigvis er et ledigt lokale. Vi skal turde gentænke publikumsorienterede service, såsom borgerservice, toiletfaciliteter mv. i bymidten.

I mange tilfælde ser man byens detailhandel og gågader som en og samme ting. Udvikling af midtbyens gågader er imidlertid forretning for hele byen, og det er således, alle involverede parter bør anskue problemstillingen.

Gågadens trivsel er selvsagt også af stor betydning for byens erhvervsvirksomheder, der ved tiltrækningen af ny arbejdskraft konfronteres med spørgsmålet om shopping- og kulturoplevelser og derfor afsætter Østbroen midlerne til at vende udviklingen. Vi ønsker udvikling i stedet for afvikling!

Landdistrikter

Områdefornyelse (2,073 mio. kr. i 2025 og frem)

Østbroen prioriterer vores landdistrikter og landdistrikts udvikling, og derfor afsætter vi årligt 2,073 mio. kr., som så suppleres med næsten dobbelt op af Stats finansieringer. Midlerne forudsættes lånefinansieret (95%)

Erhverv og udvikling

Klimabroen og Flodbyen

Østbroen er jf. vores mærkesag naturligvis imod Klimabroen, men finder endvidere, at en opretholdelse af den såkaldte opsparing til Klimabroen er helt og aldeles uholdbar i den givne økonomiske situation, som kalder på pragmatiske prioriteringer. Hertil bemærkes at:

- Ca. 2/3 af den nuværende "opsparing" kommer fra lån
- Opsparingens størrelse er meget langt fra at kunne finansiere Klimabroen
- Transportministeren afviste i januar 2023 fra folketingets talerstol at der kan findes midler til Klimabroen via den statslige infrastruktur pulje.
- Klimabroens dæmning er placeret på tværs af Gudenåens oprindelige udløb i Randers Fjord, og der er ikke givet tilladelse til at dette må gennemføres.

Der er således alvorlige spørgsmålstejn ved, om Randers Kommune overhovedet vil være i stand til at

etablere Klimabroen.

Opsparingen til Klimabroen elimineres helt i Østbroens forslag til budget 2025-2028.

Fra Østbroens side mener vi, at Randers strategiske placering skal udnyttes til strategiske investeringer i fremtidig byudvikling. Vi er således ikke principielt imod Flodbyen, men vi er meget skeptiske overfor den praktiske retning, som projektet desværre har taget. Vi synes ikke at projektet er tilstrækkeligt visionært, og mener ikke at investeringerne vil give tilstrækkelig differentiering til at kunne give den tiltænkte tiltrækning af ressourcestærke borgere fra eksempelvis Aarhus og Aalborg. Konjunkturerne med mange ledige lejeboliger ikke bare i Randers, men også i Århus og Aalborg, stiller også alvorlige spørgsmålstejn til planerne for Flodbyen. Randers Kommune bør have exit planer klar hvis det viser sig, at planerne om Klimabroen og/eller Flodbyen ikke kan realiseres.

Vi har fjernet al finansiering af Flodbyen fra Østbroens budgetforslag for 2025-2028. Vi mener at Randers skal en anden vej, både ud fra et strategisk såvel som et pragmatisk økonomisk perspektiv.

Vi afsætter således heller ikke deponering af midler til parkeringshuset på Brotoften, idet vi forudsætter dette projekt aflyst.

Øvrige aktiviteter

Østbroen forlænger driftstilskudet til Familiehuset til også at omfatte 2026-2028.

Tværgående og øvrig finansiering m.v.

Kommunens økonomiske styringsmål

Østbroen finder, ligesom de forudgående budgetter, at de vedtagne politiske økonomiske styringsmål generelt bør overholdes. Vi aflyser ikke de økonomiske styringsmål ligesom aftalepartierne, ej heller grundet de økonomiske udfordringer, som Randers kommune befinder sig i. Årsagen er at de økonomiske styringsmål skal sikre at kommunen har en sikker drift.

I Østbroens budget har vi formået at overholde de primære styringsmål på drift & anlægsrammer. Vi overholder nedbringelse af skattefinansieret gæld og vi overholder krav om minimum 100 mio. kr. i ikke disponerede midler i kassebeholdning i 2028 (dette er i modsætning til aftalepartiernes indgået budget der udviser en negativ beholdning på -247 mio. kr.)

I Østbroen overholder vi ikke det sekundære styringsmål om at Randers Kommune skal have et gennemsnitligt bruttoanlæg (skattefinansieret) på mellem 150-200 mio. kr. årligt. Vi har afsat 140 mio. kr. og bemærker 2 ting i forhold til dette:

For det første er der tale om kraftige besparelser i budgettet for at imødegå den dårlige økonomi, derfor er målet om at Kommunen skal have et anlægsbudget på 150-200 mio. kr. årligt ikke foreneligt med den økonomiske situation. Det kan vi godt leve med i den givne økonomiske situation.

For det andet skyldes at Østbroen ikke når kravet, at vi finder finansiering, (ved at sælge kommunale ejendomme) som regnskabsteknisk trækker fra nettoinvesteringen i

anlægsopgørelsen. Vores faktiske investeringer i nye anlæg er på samme niveau som aftalepartiernes.

Den gæld på Socialområdet til kommunekassen på 182,5 mio. kr. er ikke medtaget, og vi henviser til afsnittet Socialområdet og Beskæftigelse for en nærmere forklaring og gældsafvikling.

Administration, ledelse og organisering

Grundet de enorme økonomiske udfordringer, har det været nødvendigt at se på alle områder i kommunen, herunder organisering af såvel det politiske niveau såvel som det administrative.

I Østbroen går vi forrest og nedskære de politisk udvalg ned til 5 fra nuværende 10 + Bæredygtighedsudvalget, således at det passer med kommunens organisationsdiagram og direktørbetjening, dvs. 4 udvalg + et økonomiudvalg. Samlet besparelse 8,1 mio. kr. over perioden Østbroen ligger op til drøftelse af repræsentation af ekstra udvalgsmedlemmer, og ligger op til at vi er positive herom, men finder det op til kommende konstitueringer i forbindelse med kommunalvalget 2025 at bestemme.

Nedskæringen i det politiske udvalgsområder skal ses sammen med en nødvendig besparelse i ledelseslag og centraladministrationen som vil kræve tilpasning af den samlede organisationen, og hvor målet er mere effektive sags gange og nedbrydelse af siloer i forvaltningen.

I administrationen ønsker Østbroen at der sker følgende tilpasninger:

I ledelseslag fra direktør til niveau 5 ledere skæres ned på 2019 niveau svarende til 53 lederstillinger, svarende til 15% af stillingerne. Der spares 37,5 mio. kr. årligt med 50% i 2025 og fuld effekt i 2026 og frem)

I centrale stabe og sekretariater i organisationen, der ikke er ledelseslag skæres ned med 11%. Der spares årligt 15,5 mio. kr. årligt med 50% i 2025 og fuld effekt i 2026 og frem)

Kommunikationsafdelingen beskæres med 1,8 mio. kr. årligt, med 50% i 2025 og fuld effekt i 2026 og frem)

Østbroen overlader implementeringen af organisationsændringer og besparelserne til direktionen.

Østbroens budgetforslag for 2025-2028 medfører en række besparelser, der får konsekvenser for flere medarbejders arbejds situation i form af omplaceringer eller egentlig afskedigelse. I den forbindelse lægger Østbroen vægt på, at omplaceringer og personalereduktioner sker sagligt og i henhold til lovgivningen og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Direktionen anmodes om at tilrettelægge en proces som sikrer dette og som samtidigt gennemføres på en måde, hvor kommunens personalepolitiske værdier efterleves.

Ingen forskud på ekstraordinært tilskud fra Staten i 2026 og frem

Østbroen forudsætter ikke midler fra at Staten, som endnu ikke er bevilliget

Budgetforligspartierne har afsat 27 mio. kr. som en forventet bevilling i 2026. I Østbroen tager vi stor afstand fra at indregne midler fra sådanne usikre antagelser om ting man ikke selv kan kontrollere og styre, da det kan slå enorme huller i kommende budgetter.

Fortsættelse af grundkapitalmidler til almene boliger

I Østbroen finder vi det vigtigt at fortsætte den fulde finansiering til grundkapitaltilskud til almene boligforeninger i modsætning af budgetforligspartierne der fjerner samlet 21 mio. kr. i budgetperioden, svarende til nybygger for 210 mio. kr. da grundkapitalen er 10% af den samlede anlægssum.

I Østbroen ønsker vi i stedet at boligselskaberne investerer i udviklingen af Randers Kommune, og at disse

grundkapitalsmidler reservers til at vores almene boligforeninger, tager et ansvar, og sikre, at vi har boliger til en voksende seniorbefolkning og derfor løfter opgaven med bygning af seniorboliger og senior bofællesskaber.

Forhøjelse af Kommuneskatten (-35,2 mio. kr. i 2025 stigende til -39,1 mio. kr. i 2028)

Kommuneskatten forhøjes med 0,2 %-point fra 2025 og frem grundet de økonomiske udfordringer. En sådan skatteforhøjelse forventes at kunne gennemføres stort set uden sanktion fra statens side, da der ved aftalens indgåelse forventes at være en samlet nettoforhøjelse af skatten på landsplan på kun 10 mio. kr. Provenuet fra skatteforhøjelsen lægges ind med den forventede modregning for sanktion som følge af nettoskatteforhøjelsen på landsplan.

Østbroen vil i de kommende budgetter nøje holde øje med om Kommunen igen har/får et økonomisk råderum der bevirker at skatten igen kan nedsættes.

Låntagning (-17 mio. kr. i finansiering)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har givet mulighed for øget låntagning i Randers Kommune. Østbroen er enige om, at der på baggrund heraf optages lån på 17 mio. kr., som indgår som generel 25 finansiering af nærværende budgetaftale. Optagelsen af lånet indebærer udgifter til afdrag og renter på ca. 1,2 mio. kr. årligt i 2026 og frem.

Nordic Waste og lånoptagning

Randers Kommune modtog primo august 2024 en dispensation til at optage lån på op til 375 mio. kr. til anlægsudgifter i forbindelse med jordskredet ved Nordic Waste.

Østbroen forventer at forvaltningen udarbejder en sag til politisk behandling med forslag til, hvorledes Randers Kommune skal håndtere de økonomiske konsekvenser (herunder den likviditetsmæssige betydning) af udgifterne knyttet til jordskredet i kommende budgetter.

Finansiering af forventet ubalance i regnskab 2024 (37,1 mio. kr. i 2025)

Den forventede ubalance i regnskab 2024 på i alt 37,1 mio. kr. finansieres som en del af det samlede budgetforslag fra Østbroen for 2025-2028.

Salg af Kommunale ejendomme

Randers Kommune har en ejendomsportefølje på 3,5 mia. kr. jfr. Opgørelse i årsregnskab.

I Østbroen finder vi det nødvendigt at nedbringe den samlede portefølje for at finansiere bl.a. det varige løft af bygningsvedligehold, vejvedligehold og midtbyshopping infrastruktur m.v.

Der er ingen grund til at Kommunen har en overdimensioneret ejendomsportefølje i en tid hvor man mangler penge.

Østbroen ligger i budgetforslaget 2025 op til et salg på 35 mio. kr. årligt svarende til 1% af den samlede offentlige værdi, med 50% i 2025 og fuld effekt i 2026 og frem til 2028.